

VALUE FOR MONEY?

Ny undersøgelse fra Syddansk Universitetsbibliotek viser en positiv sammenhæng mellem specialekarakter og benyttelse af bibliotekets materialer. Hvordan har vi målt det? Hvad vil vi måle i fremtiden? Og har det overhovedet værdi at arbejde inden for feltet?

På Syddansk Universitetsbibliotek har vi, siden det nu hedengangne DEFF-projekt 'Undersøgelse af biblioteksimpact' (REVY 2016: 3), arbejdet videre med at måle effekten af bibliotekets materialer. Det har ført til delprojekter i forhold til B-1-B (book-en-bibliotekar), brugerundervisning samt undersøgelse af i hvilket omfang bibliotekets trykte og elektroniske materialer benyttes. Feltet kaldes *library analytics*, og kan skabe en merværdi for bibliotekerne (Faktaboks 1 og 2)

Inden for det sidste område foreligger nu de første foreløbige resultater eller i det mindste tendenser. Som det udrulles i det følgende, viser disse overordnet, at studerende som får høje karakterer i forbindelse med specialeskrivning, benytter bibliotekets materialer mere end studerende, der får lave karakterer. En anden hovedkonklusion er, måske ikke så overraskende, at der er store forskelle i brugen af biblioteket fakulteterne imellem.

Lidt om undersøgelsen – og lidt fortid

Vores indsats har en forhistorie: SDUB har tidligere, 2013 til 2015, indsamlet data for brugen af trykte materialer for i alt ca. 6.000 bachelor- og kandidatstuderende. Denne undersøgelse viste, at karaktergennemsnittet for bachelorstuderende i gennemsnit var 0,4 karakterpoint højere for studerende, der benyttede de trykte materialer. Inden for Humaniora og Samfundsfag var det helt op til 0,8 karakterpoint højere.

Den nye undersøgelse bekræfter denne tendens, men inkluderer som nævnt også brugen af SDUB's e-ressourcer. Undersøgelsen er foretaget fra september 2015 til august 2017 og omfattede cirka 22.000 dagstuderende. Undersøgelsen er udført i et samarbejde med SDU's afdeling for Analyse og

Kvalitet, der har sammenkørt det store datasæt med studieadministrationssystemet STADS. Dette er sket fortroligt og anonymt.

Tendenser i forhold til karakterer

Der er to overordnede tendenser, der begge siger noget om en positiv sammenhæng mellem karakterer, forbrug og gennemførelse.

For det første, at kandidatstuderende som får høje karakterer (10 og 12) har en højere benyttelse af fysiske og elektroniske materialer end de, som får lavere karakterer, jf. tabel 1. Tendensen skal ses i sammenhæng med et internationalt mønster (se Faktaboks 2).

Tabel 1: Andelen af specialekarakterpopulationens forbrug af bibliotekets materialer. (Gennemsnitligt månedligt forbrug i procent for perioden før bedømmelsen)

		Karakter				
		IB og U	02 og 4	7	10	12
Totalt forbrug	Humaniora	40%	58%	60%	64%	77%
	Natur- og teknisk videnskab	37%	44%	49%	47%	58%
	Samfundsvidenskab	51%	54%	63%	68%	73%
	Sundhedsvidenskab	52%	63%	67%	70%	71%
Digitalt forbrug	Humaniora	32%	46%	52%	52%	67%
	Natur- og teknisk videnskab	29%	37%	44%	43%	54%
	Samfundsvidenskab	44%	49%	55%	58%	63%
	Sundhedsvidenskab	46%	59%	63%	67%	69%
Fysisk forbrug	Humaniora	18%	28%	24%	31%	37%
	Natur- og teknisk videnskab	12%	12%	10%	12%	13%
	Samfundsvidenskab	18%	15%	21%	26%	33%
	Sundhedsvidenskab	17%	15%	16%	12%	11%

Note: Der er tale om specialeresultater bedømt på SDU i enten januar-februar eller juni-juli i 2016 og 2017. Studerende kan kun fremgå én gang i en af disse fire perioder. Forbruget måles fire måneder før bedømmelsesperioden (februar-maj og september-december). TEK og NAT er lagt sammen grundet det lille antal kandidatstuderende på de to fakulteter.

For det andet, at der i forhold til de fem fakulteter er store forskelle i studerendes brug af SDUB's materialer. Kandidatstuderende på Humaniora er de flittigste brugere af bibliotekets trykte materialer. Kandidatstuderende på Sundhedsvidenskab er de flittigste brugere af e-ressourcer. Ser vi nærmere på Sundhedsvidenskab, viser undersøgelsen, at

de kandidatstuderende der opnåede karakteren 12, brugte bibliotekets trykte materialer allermindst i forhold til de øvrige. Dette svarer til SDUB's første måling 2013-2015.

Tendenser i forhold til forbrug

Undersøgelsen siger også noget om forbruget af bibliotekets materialer blandt hele populationen af bachelor- og kandidatstuderende. Her ses umiddelbart fire tendenser (jf. tabel 2).

- 1) Blandt de kandidatstuderende er der en væsentlig større benyttelse af bibliotekets e-ressourcer end blandt de bachelorstuderende. Derudover er de kandidatstuderendes forbrug af trykte materialer noget højere de bachelorstuderendes.
- 2) Der ses en let stigende benyttelse af bibliotekets materialer. Det skyldes primært øget digitalt forbrug.
- 3) Forbruget af e-ressourcer er knap tre gange så højt som forbruget af trykte materialer.
- 4) Der er store forskelle mellem SDU's fem fakulteter, idet de studerende på fakulteterne SUND, TEK og NAT vægter brugen af e-ressourcer i forhold til trykte materialer højere end de studerende på HUM og SAMF.

Tabel 2: Andelen af studerende, der bruger bibliotekets materialer, opgjort i akademisk år. (Gennemsnitligt månedligt forbrug i procent for bestanden af heltidsstuderende)

		Bachelor		Kandidat	
		2016	2017	2016	2017
Totalt forbrug	Humanoira	28%	31%	44%	50%
	Naturvidenskab	24%	24%	33%	38%
	Samfundsvidenskab	31%	32%	42%	46%
	Sundhedsvidenskab	22%	26%	37%	40%
	Teknisk videnskab	14%	16%	41%	42%
Digitalt forbrug	Humanoira	24%	27%	37%	44%
	Naturvidenskab	20%	21%	30%	35%
	Samfundsvidenskab	26%	28%	37%	42%
	Sundhedsvidenskab	18%	22%	33%	37%
	Teknisk videnskab	8%	10%	37%	38%
Fysisk forbrug	Humanoira	8%	9%	17%	17%
	Naturvidenskab	6%	5%	5%	6%
	Samfundsvidenskab	8%	8%	12%	12%
	Sundhedsvidenskab	5%	6%	8%	8%
	Teknisk videnskab	7%	7%	11%	9%

Note: Det gennemsnitlige månedlige forbrug måles fra september til og med juni for de akademiske år 2016 og 2017.

Forbehold

Det er vigtigt at gøre opmærksom på, at ovenstående er vores fortolkning. Samtidig er der en række forbehold, hvoraf vi her kun nævner følgende: For det første, kan kun forbruget af e-materialer via fjernadgang måles. Forbrug på SDU's matrikler (fx walk-in use) måles ikke. For det andet ved vi ikke, hvilke titler de studerende har lånt, hvilke e-ressourcer der er tilgængelige, eller om materialet er læst eller forstået. For det tredje kan det ikke entydigt konkluderes, at når kandidater opnår en højere karakter, skyldes det et højt forbrug af bibliotekets materialer, da der ikke kontrolleres for andre faktorer. Det vil kræve en bibliometrisk analyse. Og for det fjerde, er der ikke taget højde for, om studerende skriver opgaver sammen, hvor materialerne kan være læst af flere. Når det er sagt, så er tendenserne i undersøgelsen i tråd med effektmålinger andre steder i væsenet.

Perspektivering/anbefalinger

Som nævnt er vores undersøgelser foreløbige, og der er tale om tendenser mere end nagelfaste resultater. Samtidig er vi meget bevidste om, at der i forbindelse med denne type analyser er en række etiske overvejelser i forhold til den nye databeskyttelsesforordning - ligesom ens moderinstitution skal have en forskningslicens eller der skal indhentes godkendelse hos Datatilsynet.

Selv om der er tale om tendenser, og der kan opstilles forbehold, er der for os i SDUB ingen tvivl om, at denne type undersøgelser kan have en værdi for biblioteket som et dialogværktøj med både fagmiljøerne og deres undervisere – samt bibliotekets egne medarbejdere. Eksempelvis om udbuddet og indholdet af specialeworkshops som SDUB pt. indgår i på de fleste fakulteter. Det betyder, at biblioteket kan udvise en højere grad af rettidig omhu i forhold til timing af vores tilbud.

Vi afventer pt. tallene for bachelorstuderendes opnåede karakter og deres forbrug af bibliotekets trykte og elektroniske ressourcer. De kommende resultater kan medvirke til yderligere at kortlægge de studerendes adfærd, og formentligt kan undersøgelser som disse til en vis grad bruges som strategisk kommunikation, da de siger noget om, hvad universiteterne får for de

penge, de investerer. Endelig er der i uddannelsessektoren efter engelsk forbillede en vis opmærksomhed på fænomenet Learning Analytics, hvor denne type data kan give moderinstitutionerne et mere samlet billede af de studerendes adfærd. Vores foreløbige undersøgelser viser, at biblioteksdata muligvis kan indgå og også på den vis, kan skabe en merværdi. Eller i al fald hjælpe med at afdække, om bibliotekerne giver *value for money*?

LIBRARY ANALYTICS

Library analytics handler om at finde og formidle information om meningsfulde mønstre i (store) datamængder. Informationen kan have form af anbefalinger om udformning af fremtidige aktiviteter. Man støder i litteraturen ofte på det sammensatte begreb library analytics and metrics, hvilket drejer sig om analyse af sammenhænge mellem flere forskellige datasæt. (Kilde: Library analytics and metrics. Editor: Ben Showers, 2015)

EFFEKTEN AF BIBLIOTEKER

Der er i international sammenhæng lavet flere undersøgelser inden for feltet. Tendensernes herfra er:

- 1) Studerende, der benytter bibliotekstilbud opnår større grad af akademisk succes.
- 2) Forskellige typer af biblioteksdrevne lab-kurser – it-, tale- og skrivelab – forbedrer de studerendes læring, giver højere karakterer og større gennemførelse.
- 3) Bibliotekerne forbedrer generelt deres institutioners uddannelsesresultater, herunder kritisk tænkning, etisk ræsonnement, global forståelse og civilt engagement.
- 4) Bibliotekerne forbedrer generelt deres institutioners uddannelsesresultater, herunder kritisk tænkning, etisk ræsonnement, global forståelse og civilt engagement.

(Kilde: REVY 2016: 3)